

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 มุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคนให้เป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพเข้าสู่ความเป็นมาตรฐานสากล การจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หลักสูตร กระบวนการบริการการจัดการ และกระบวนการเรียนการสอน ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ตอบสนองสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร หลักสูตรต้องปรับให้มีสาระความรู้ในวิชาการพื้นฐานและทักษะวิชาชีพ มีเนื้อหาสาระความรู้สมัยใหม่เป็นสากล กระบวนการบริหารจัดการในระบบคุณภาพ กระบวนการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีวิจรรณญาณ สามารถนำความคิดสร้างสรรค์ไปปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหา กล้าตัดสินใจ มีความมั่นใจในตนเอง มีการยอมรับผู้อื่น สามารถที่จะอยู่ได้ในสังคมอย่างฉลาดและเป็นสุข ปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ประกอบด้วย

หลักสูตรจะต้องมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น และมีความเป็นสากล เนื้อหาสาระจำเป็นต่อการเรียนรู้โลกปัจจุบันและอนาคต เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและหลากหลาย สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของชุมชนหรือสังคม

กระบวนการเรียนการสอน จะต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนมุ่งเน้นการค้นหาสร้างความรู้ร่วมกันกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ร่วมประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมและสื่อสอดคล้องสัมพันธ์กันและส่งผลต่อการพัฒนาและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อพัฒนาทักษะการคิด อารมณ์ และความรู้สึก ให้โอกาสการแสดงออกอย่างอิสระ

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีความสามารถสูง สามารถจัดการเรียนการสอนที่ สอดคล้องเพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีระบบการ สรรหา การผลิต และการพัฒนาครูและบุคลากรที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจัด การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาในอนาคต

กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและ สถานศึกษา ตลอดจนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานภาครัฐและ ภาคเอกชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุไว้ว่า บุคคล ย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าให้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ชัดเจนในหมวด มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและ ระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาจากอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า คุณภาพการจัดการ ศึกษาของไทยยังมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบท และภายในเขตเมืองเองก็มีสถานศึกษาเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ได้รับความนิยมและการยอมรับ เป็นพิเศษ โดยภาพรวมแล้วคุณภาพในการจัดการศึกษาของไทยจึงยังคงเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ว่า

1. ผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีคุณภาพ ที่สังคมพอใจ จนแสดงถึงการไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม
2. ยังไม่มีมาตรฐานกลางที่สถานศึกษาต่าง ๆ พึ่งมีพึงประสงค์ และพึงผลิตให้ได้ผล เท่าเทียมกันในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. มีความสับสนและขาดสภาพสมดุลของแนวคิดต่าง ๆ เชิงนโยบาย เช่น การวาง อำนาจและการกระจายอำนาจ ภาควิชาการจากส่วนกลางและการให้สถานศึกษาเป็นอิสระหรือ อยู่ในความดูแลของท้องถิ่น สัดส่วนของการบังคับวิชาเรียนและการปล่อยให้เลือกเรียนเสรี ความเข้มงวดและความยืดหยุ่นในมาตรฐานความรู้ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรม
4. ขาดมาตรฐานที่จะกำกับ ติดตามให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างต่อเนื่องใน 7 การพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติต่าง ๆ ตามแนวทางการใช้

หลักสูตรให้ได้ผลสำเร็จจริงจัง

5. ขาดแรงจูงใจหรือการเสริมแรงเพื่อการยกย่องให้เกียรติ ให้รางวัลในความก้าวหน้าตามระบบตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูที่มีผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ

ในด้านคุณภาพของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากข้อมูลประเมินของ สมาคมนานาชาติ การประเมินผลการศึกษา (International Association for the Evaluation of Educational Achievement : IEA) เกี่ยวกับผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พบว่า แม้ผลการเรียนของนักเรียนไทยดีกว่าหลายประเทศในโลก แต่ต่ำกว่าหลายประเทศในทวีปเอเชีย

สภาพดังกล่าวข้างต้น ทำให้สังคมมีข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาและมีข้อเรียกร้องจากสถานศึกษาหลายประการ เช่น

1. ความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาต่าง ๆ จะผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมต่าง ๆ ได้ครบถ้วนตามหลักสูตรและตามความคาดหวังของสังคม

2. ความน่าเชื่อถือในปัจจัยและกระบวนการให้การศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ว่ามีความเป็นมาตรฐานเหมาะสมใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จะนำไปสู่ผลการจัดการศึกษาที่ต้องการและมีความยั่งยืนในการคงสภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อเป็นหลักประกันว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของคน ให้สอดคล้องกับลักษณะของสังคมในปัจจุบัน และอนาคตและเชื่อถือได้ กรมสามัญศึกษาจึงได้จัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดขึ้น โดยเชื่อว่า การประกันคุณภาพการศึกษา จะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพร้อมและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ ว่ามีความพร้อมและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร

3. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างความเห็นของข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่

4. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างความเห็นของข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกกับข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก แตกต่างกันหรือไม่

5. ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 มีอะไรบ้าง

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูปฏิบัติการสอนแตกต่างกัน

2. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างความเห็นของข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน แตกต่างกัน

3. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างความเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกกับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก แตกต่างกัน

กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพร้อมและปัญหาการประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 โดยมีกรอบแนวความคิดการศึกษาความพร้อมในการดำเนินงาน และกรอบแนวคิดปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักทดสอบทางการศึกษากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และ อารุง จันทวานิช (2542, หน้า 5-17) ซึ่งในการศึกษาค้นคว้านี้ศึกษากับข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยจำแนกตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และสถานที่ตั้งโรงเรียน เพื่อเป็นตัวแปรสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลดังกรอบความคิดการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความพร้อมการดำเนินงานการประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ตามความเห็นของข้าราชการครู จำแนกโดย ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และสถานที่ตั้งโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ระหว่างความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูปฏิบัติการสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ระหว่างความเห็นของข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติภายใน โรงเรียนขนาดต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 12 ระหว่างความเห็นของข้าราชการครู ซึ่งปฏิบัติภายใน โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกกับข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติภายใน โรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

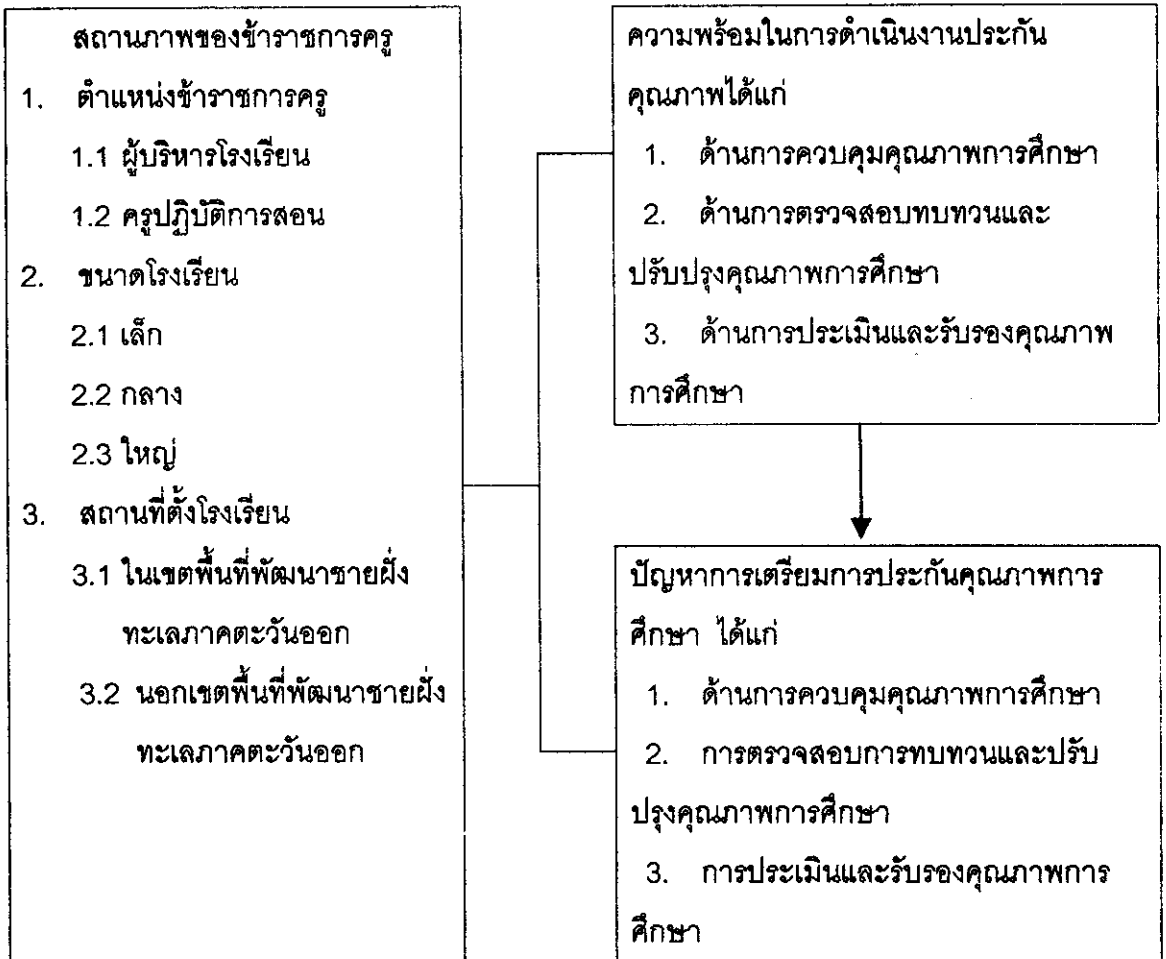
1. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อาจเป็นข้อมูลพื้นฐานให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 ใช้ไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
2. ผู้บริหารโรงเรียนใช้สำหรับวางแผนในการดำเนินงานการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานที่กำหนด

คำถามในการศึกษาค้นคว้า

1. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ตามความเห็นของข้าราชการครูจำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียนและสถานที่ตั้งโรงเรียน อยู่ในระดับใด
2. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูปฏิบัติการสอน แตกต่างกันหรือไม่

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 : กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตเนื้อหา มุ่งศึกษาเฉพาะความพร้อมและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ในด้านต่อไปนี้คือ

- 1.1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา
- 1.2 การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
- 1.3 การประเมินคุณภาพการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 178 คน และเป็นข้าราชการครู จำนวน 7,484 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 7,662 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 123 คน ข้าราชการครู จำนวน 367

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วยสถานภาพของข้าราชการครูดังนี้

3.1.1 ตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูปฏิบัติการสอน

3.1.2 ขนาดโรงเรียน

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.1.3 สถานที่ตั้งโรงเรียน

3.1.3.1 ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

3.1.3.2 นอกเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

3.2.2 ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 แต่ละด้าน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียน หมายถึง การเตรียมการของโรงเรียน การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนมีแนวทางชัด และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน และสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษา

ของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนในการวิจัยนี้ประกอบด้วยหลักการดังนี้

1.1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดเตรียมและดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วยกำหนดองค์การประชาสัมพันธ์ การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิตการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน

1.2 การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดเตรียมและดำเนินการเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การติดตามตรวจสอบภายในของโรงเรียน การติดตามตรวจสอบคุณภาพภายนอกโดยหน่วยงานภายนอก กำหนดมาตรการปรับปรุงแทรกแซงคุณภาพ

1.3 การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดเตรียมและดำเนินการเกี่ยวกับ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย การทบทวนคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา เครื่องมือ/คู่มือ การทบทวนคุณภาพโรงเรียนตั้งกรรมการทบทวนคุณภาพ อบรมชี้แจงคณะกรรมการโรงเรียน รายงานผลและประชาสัมพันธ์การประเมินเบี่ยงรับรองมาตรฐานของสถานศึกษา

2. ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการดำเนินงานประกันคุณภาพ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา

3. ข้าราชการครู หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ซึ่งในวิจัยนี้จำแนกสถานภาพของข้าราชการครูเพื่อเป็นตัวแทนในการศึกษาดังนี้

3.1 ตำแหน่ง หมายถึง การจำแนกลักษณะงาน การปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ในวิจัยจำแนกดังนี้

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลผู้มีตำแหน่งสูงสุดของสถานศึกษาในการศึกษาครั้งนี้เฉพาะตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ในโรงเรียนผู้บริหารในมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12

3.1.2 ครูปฏิบัติการสอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12

3.2 ขนาดโรงเรียน หมายถึง ลักษณะของโรงเรียนที่ยึดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ และเป็นสถานที่ ซึ่งข้าราชการครูปฏิบัติงาน

3.2.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 499 คน

3.2.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน

3.2.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

3.3 สถานที่ตั้งโรงเรียน หมายถึง บริเวณที่ตั้งของโรงเรียนที่ข้าราชการครูปฏิบัติงาน ซึ่งในวิจัยนี้จำแนกดังนี้

3.3.1 โรงเรียนในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

3.3.2 โรงเรียนนอกเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว